

Iedereen Leert!

Monitor Leven Lang Ontwikkelen
Noord-Nederland 2023

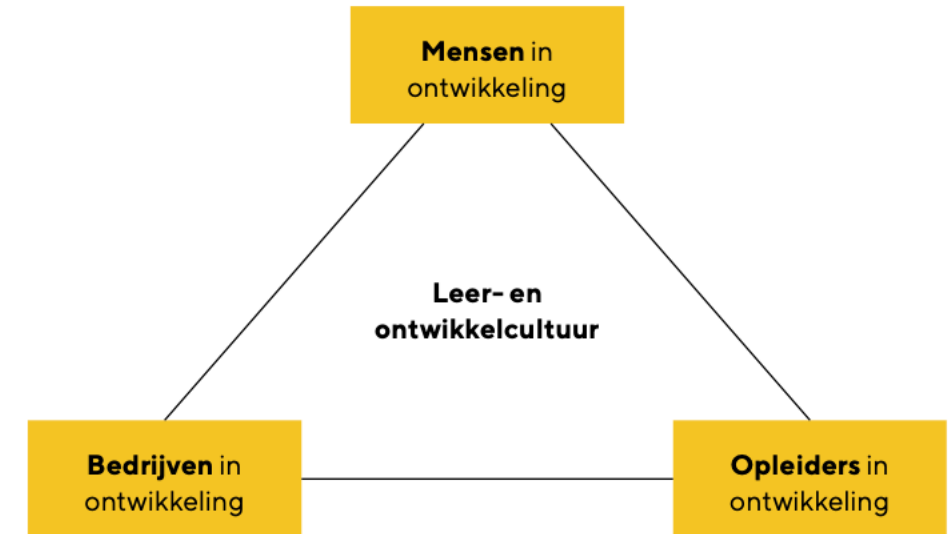
Waarom is LLO belangrijk?

Omdat de arbeidsmarkt snel verandert als gevolg van

1. AI, digitalisering, robotisering
2. Demografische transitie (krimp en vergrijzing)
3. Klimaatverandering

Drie doelen

1. Sneller anticiperen op verandering in kennis en vaardigheden
2. Verhoging arbeidsproductiviteit
3. Bevordering inclusiviteit, participatie, zelfverwezenlijking en emancipatie

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer

der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD Den Haag

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2022-0000194169

Bijlage
4. Openbaarmaking beslisnota's
1. Nota kamerbrief

Datum 23 september 2022
Betreft Kamerbrief Beleidslijnen Leven Lang Ontwikkelen

0. Inleiding

Versterking van de leer- en ontwikkelcultuur
Het kabinet wil de leer- en ontwikkelcultuur versterken om zo een bijdrage te leveren aan een goed werkende, toekomstbestendige arbeidsmarkt waarin het vanzelfsprekend is dat mensen zich een leven lang blijven ontwikkelen (LLO). LLO draagt bij aan de duurzame inzetbaarheid en participatie van werkenden en werkzoekenden, het helpt werkloosheid door veroudering van kennis en vaardigheden te voorkomen of bekorten, het stimuleert doorgroei in loopbanen, het geeft meer voldoening en werkplezier en het biedt mogelijkheden om de inkomenspositie te verbeteren. Voor bedrijven en ervaren mensen is de beschikbaarheid van voldoende goed opgeleide en ervaren mensen een Private partijen besteden gezamenlijk dan ook rond de € 3,9 miljard maatschappij als geheel vaart er wel bij naarmate investeringen in LLO omdat de arbeidsproductiviteit en innovatie toenemen als talenten ten benut. Dit draagt bovendien bij aan de versterking van het verdienende Nederlandse economie.

Toekomstbestendige arbeidsmarkt
Een toekomstbestendige arbeidsmarkt beweegt mee, werk en vaart eenvoudig met elkaar te matchen, mensen blijven zich continu ontwikkelen kunnen bewegen binnen organisaties, van baan naar baan, binnen over sectoren heen.¹ Een dergelijke arbeidsmarkt vraagt om een lerende houding van werkenden, werkzoekenden en werkgevers. Daarvoor wordt al vroeg gelegd in het initieel onderwijs. Werkend name op de werkvloer. Werkgevers hebben dan ook een stimulerende rol bij het ontwikkelen van werkenden.

Daarnaast is het kunnen volgen van passende scholing en opleidingen. Dat vraagt om een divers scholingsaanbod van zowel publieke als opleiders. Dat aanbod moet aansluiten bij de actuele behoeften arbeidsmarkt en op behoeften en mogelijkheden van volwassere

¹ Zie voor een uitgebreide visie van het kabinet op de toekomstgerichte arbeidsmarkt de Arbeidsmarkt van 5 juli 2022 en specifiek over krapte de Kamerbrief Aanpak arbeidsmarkt Deze kamerbrief over LLO is toegezegd in de planningsbrief, Kamerstukken II 2021/2022 voornoemde brieven.

PROGRAMMA LEER- EN ONTWIKKELCULTUUR

Versie 18 oktober 2023

De LLO-Katalysator

Een van de fundamenten van de Nederlandse economie is een goed opgeleide beroepsbevolking. Door grote maatschappelijke transitie en de daarmee veranderende arbeidsmarkt stopt opleiden echter niet meer bij het afronden van initieel onderwijs. Leven Lang Ontwikkelen (LLO) staat daarom al geruime tijd op de landelijke agenda van het onderwijs, de overheid en het bedrijfsleven. Het huidige systeem van LLO laat echter vier uitdagingen zien. In de eerste plaats is er onvoldoende zicht op de benodigde kennis en competenties (skills) van de toekomst. Ten tweede zijn er onvoldoende mogelijkheden om deze skills te leren. Ten derde zijn de publieke onderwijsinstellingen waar LLO aangeboden kan worden onvoldoende ingericht voor deze uitdaging. Tot slot is de leercultuur in Nederland onvoldoende ontwikkeld. In het licht van deze uitdagingen heeft het kabinet besloten om de Groeifonds aanvraag van de Nationale LLO-Katalysator te honoreren.

Sociaal-Economische Raad

2

SER

Aan:
Formatie en formerende partijen
p/a Ministerie van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA Den Haag

BETREFT	SER briefadvies voor structurele verankering van leven lang ontwikkelen	E-MAIL	06-86 83 46 69
DEN HAAG	21 december 2023	TOESTELNUMMER	
ONS KENNENUMMER	23.112848		
BILLAGEN			

De Sociaal-Economische Raad (SER) stelt vast dat voortdurende veranderingen in het werk, mobiliteit van werk naar werk, de substantiële tekorten op de arbeidsmarkt en grote noodzakelijke transitie een leven lang ontwikkelen vereisen van iedereen. Om ook in de toekomst een welvarend land te blijven met een hoge brede welvaart moet fors en structureel geïnvesteerd worden in de professionele ontwikkeling van de beroepsbevolking.

Een infrastructuur voor leven lang ontwikkelen (LLO)
De SER ziet een grote verantwoordelijkheid van de rijksoverheid voor een samenleving waarin leren en ontwikkelen gedurende de levensloop voor iedereen gegarandeerd en mogelijk is. De SER roept het nieuwe kabinet daarom op structureel en voorspelbaar te investeren in een infrastructuur voor leven lang ontwikkelen.

De rijksoverheid heeft de afgelopen jaren onvoldoende ondernomen om leven lang ontwikkelen structureel in de samenleving te verankeren. Het beleid en de regelingen zijn versnipperd, ook over verschillende ministeries, niet consistent en missen zijn versnipperd. De verdeling van verantwoordelijkheden tussen landelijke, regionale en lokale overheden en sociale partners is niet duidelijk. Er is onvoldoende aandacht voor de verdeling van verantwoordelijkheden en hoge investeringen met veelal tijdelijke financiering en hoge kosten voor individuen en

Opzet

1. Samenstelling hybride onderzoeksgroep
2. Leertafels georganiseerd
3. Desk study
4. Enquête onder Noordelijke werkgevers (n=900)
5. Enquête onder inwoners in Noord-Nederland (n=8.814)

**Iedereen
leert!**

Monitor Leven
Lang Ontwikkelen
Noord-Nederland
2023

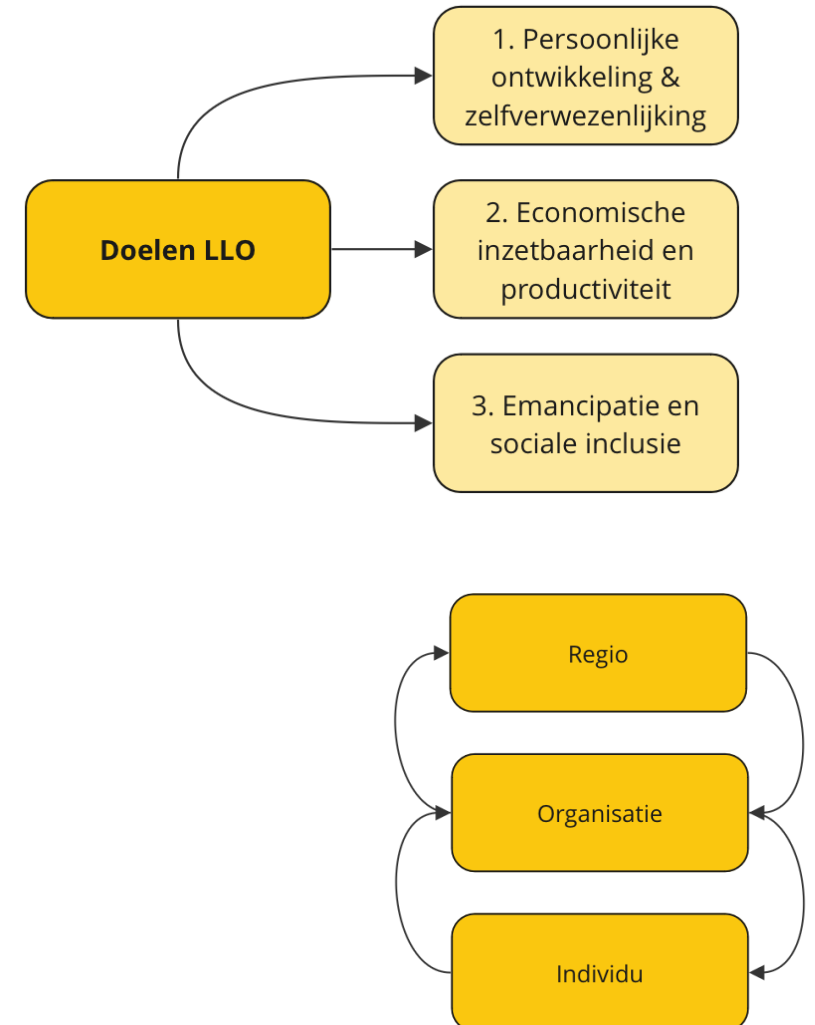
Het beeld in Noord-Nederland

1. Unieke Noordelijke samenwerking
2. Geen fundamentele verschillen met landelijke beeld
3. Urgentie wordt gevoeld en belang van LLO wordt erkend
4. Lastig om er concrete invulling aan te geven - **handelingsverlegenheid**

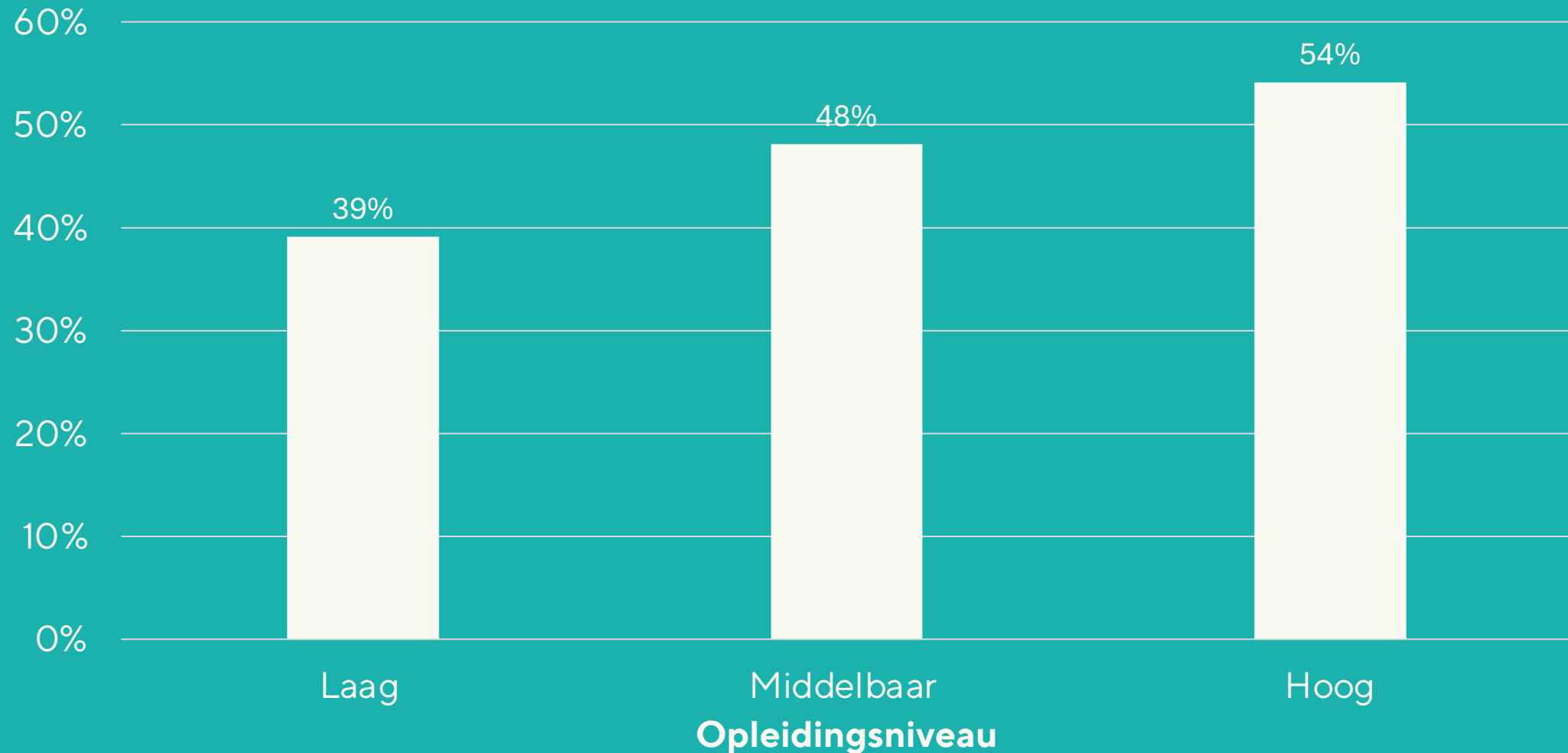
Conclusie 1. Invulling is verre van eenduidig

1. Geen eensluidende definities
2. Leren en ontwikkelen zijn complexe begrippen
3. Een gevoel wat het is zonder gedeeld begrip
4. Interventies?

Gedurende het leven (pro)actief ontplooiën van kwaliteiten op basis van motieven en mogelijkheden, voor een duurzame bijdrage aan de samenleving, eigen werkomgeving, gezondheid en geluk, voor nu en de toekomst.

Percentage **werknemers** in Noord-Nederland dat afgelopen jaar kort onderwijs heeft gevolgd

Conclusie 1. Invulling is verre van eenduidig

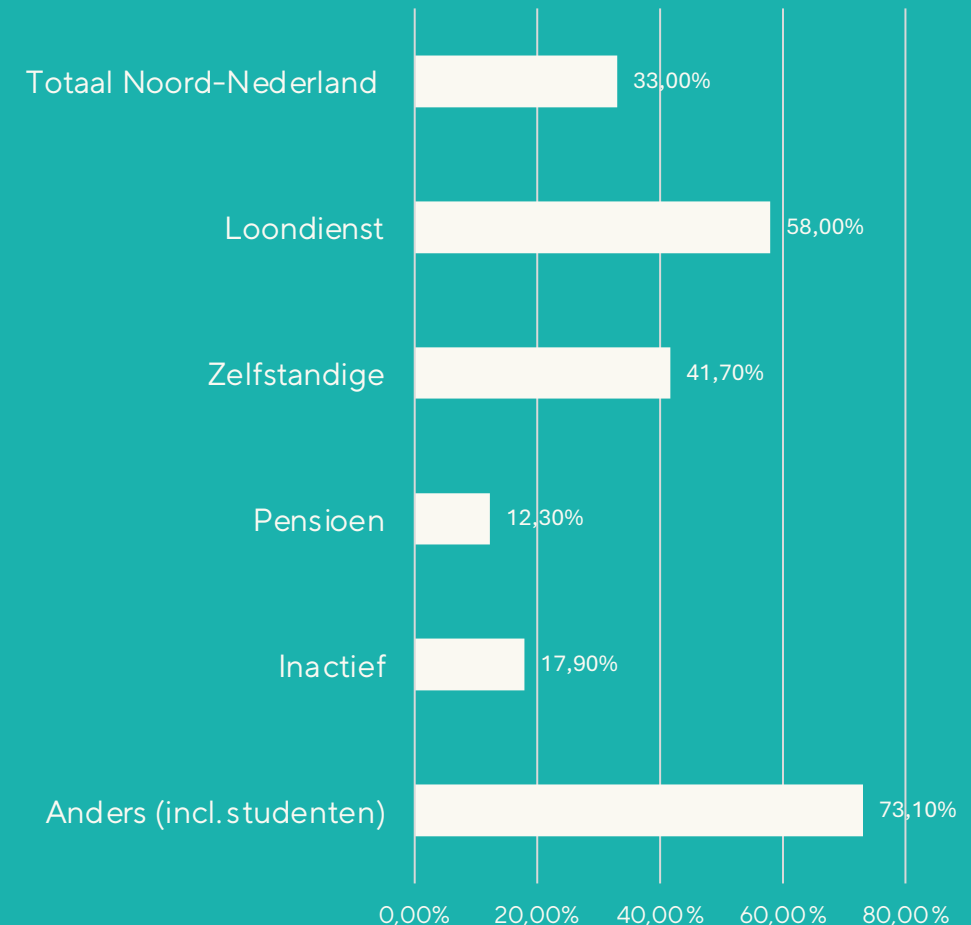
1. Volgens inwoners

- 1 op de 3 neemt deel aan onderwijs/scholing
- Verschillen in groepen
- Grote verschillen in achtergrondkenmerken

2. Volgens werkgevers

- 5 op de 10 werknemers onderwijs/scholing
- Verschillen in sectoren en grootteklasse

3. Differentiatie in aanpak

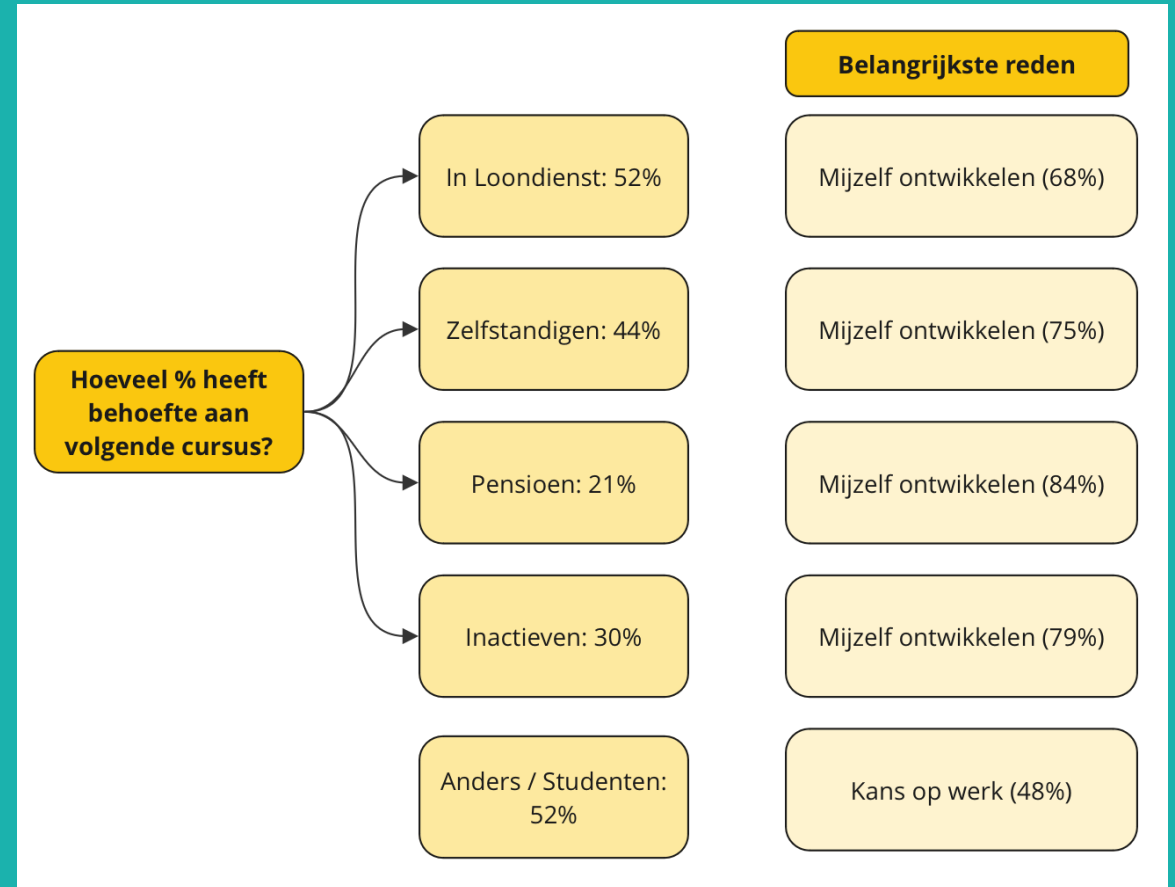
Conclusie 2. Motieven

1. Verschillen tussen doelgroepen
 - Werkenden vooral voor werk en carrière
 - Niet-werkenden vanwege interesse en hobby en vrijwilligersactiviteiten
2. Verplichting vanuit werkgever – substantieel deel
3. Werkgever betaalt ook ruim 90% van de kosten
4. Opbrengsten
 - Betere prestaties
 - Nieuwe taken / nieuwe klanten
5. Prikkels doen ertoe!

Conclusie 2. Motieven

1. 4-5 op de tien actieven willen volgende cursus
2. 3 op de 10 inactieven wil volgende cursus
3. Persoonlijke ontwikkeling is de belangrijkste drijfveer

Conclusie 3. Leercultuur

1. Belang van leren wordt erkend....en is ook vaak verplicht
2. Bouwstenen van leercultuur wegen niet allemaal even zwaar
3. Resultaten van investering in scholing worden minder gemeten
4. Concurrentie met korte termijn opgaven en ad-hoc oplossingen

8,2

	N=	Taken	Ruimte & veiligheid	Samenwerken	Leiderschap	Organisatie-inrichting	Externe omgeving
Totaal Noord-Nederland	786	4.2	4.5	4.4	4.6	4.6	4.3

Conclusie 4. Handelingsverlegenheid

1. Vier op de tien werkgevers groeien en ervaren problemen rond personele voorziening
2. Externe oriëntatie en korte termijn drijft oplossingen
3. Wel bewust van het belang, maar niet eenvoudig een aanpak van de grond te krijgen
4. Kennisinstellingen worden nog vooral gezien als aanbieder van onderwijs en minder als 'partner'

Aanbevelingen

1. Pak LLO (innovatie) samen op
2. Bepaal betekenis en benadruk urgentie
3. Richt concrete en praktische ondersteuning in
4. Werk aan sociale innovatie
5. Faciliteer werkgevers en inwoners
6. Omarm als kennisinstelling andere rollen
7. Heb oog voor generatieverschillen

Dank u wel

Dr. Arjen Edzes
Ankie Boelema MEd
Prof. dr. Aleid Brouwer
Ellen van Eden
Dr. Eelco van Es
Björn de Kruijf MSc.
Dr. Harm van Lieshout
Dr. Marco Mazereeuw
Laurens Nijp MSc.
Dr. Monique van Rijn
Dr. Jeltje Talen